

- מעריב
- <
- חדשות מהארץ והעולם
- <
- פיליפים ומשפט

חדשות מהארץ והעולם פיליפים ומשפט

יוכל לתבוע פיצויים מהמדינה? המשמעות

המשפטית של זיכוי זדורוב

האם הקביעה כי רומן זדורוב לא רצח את תאיר ראדה מחייבת בדק בית של הליכי החקירה הפליליים? האם יוכל לתבוע מהמדינה פיצויים ואיך כל זה נוגע לאמון הציבור בשופטים?

בשיחה אתר מערב און לין 19:50 30/03/2023 6 דק' קריאה

האזינו לכתבה 7 דקות

תגיות: רומן זדורוב / מערב משפטי

רומן זדורוב (צילום: דוד כהן, פלאש 90)

הכתבה נכתבה בשיתוף אוביטר

דרמה של ממש התרחשה הבוקר (יום ה') בבית המשפט המחוזי בנצרת עת החליטו השופטים לזכות את רומן זדורוב מאשמת רצח הילדה תאיר ראדה ז"ל, כ-16 שנה לאחר שהורשע לראשונה. ההליכים הפליליים בעניינו של זדורוב וסביב רצח הילדה, ליוו את הציבור הישראלי מרגע היעלמותה ומציאת גופתה בתא שירותים בבית הספר שבו למדה בקצרין.

כבר מזמן הפך סיפור הרצח לדיון נרחב, שכלל, בין השאר, סדרת טלוויזיה, קונספירציות שונות וחיפוש אחר רוצחים אלטרנטיביים. את כל אלה ליוו קבוצות שונות ברשתות החברתיות שביקשו גם הם לקבוע כי זדורוב איננו הרצח וניסו לנחש ולגלות מי הרוצח האמיתי. ציבור רחב זעק לחפותו וציבור אחר קיבל את הקביעה כי הוא אשם.

כך במשך שנים. בשנה וחצי האחרונות חזר הדיון מ"כיכר העיר" לביהמ"ש, לראיות, לצוות ההגנה, לפרקליטות ולהרכב השופטים. הקביעה הסופית על הזיכוי היא כמובן, עדיין, מעניינת ציבורית, אך מעל הכל מעלה שאלות משפטיות שונות, כמו גם דיון על מצבם של המערכת המשפטית ורשויות האכיפה.

שאלנו עורכי דין, מהתחום הפלילי והנזיקי, בדבר ההשלכות המשפטיות של זיכוי זדורוב. האם יש לפסיקת השופטים השפעה כלשהי על האופן שבו ייחקרו חשודים? האם הפרקליטות ובכלל רשויות האכיפה זקוקות לבדק בית? להתבוננות פנימית ולהפקת לקחים?

• [בהשתתפות 100 מלי טיס: מתי מטס יום העצמאות יעבור מעל הבית שלכם?](#)

"הכרעת הדיון", אומר עו"ד אורי קינן, המתמחה במשפט הפלילי, "מוכיחה פעם נוספת שיש לערוך בחינה של הליכי החקירה הפליליים בישראל על מנת שיתאפשר לסניגורים ללוות חשודים גם בזמן החקירה. הדבר יביא להפחתה משמעותית של החשש למסירת הודאות שווא. אין סיבה שהדבר לא יתקיים כפי שמתקיים לדוגמא בארה"ב. הודאות שווא הן סכנה אמיתית לתקינותו של ההליך הפלילי והרשעות שווא".

עורך הדין אורי קינן (צילום: יח"צ)

מבחינתה של עו"ד ארנת קימרון בסופה של הסאגה המשפטית המטלטלת נקבע כי המדע והספק הסביר גוברים על האדם. "רומן זדורוב", היא אומרת, "הוא-הוא ההוכחה החיה לעיוות הדין שיכול להגרם לחשוד שנחקר, לא עמד בלחץ ובמניפולציות ומודה הודאת שווא. בעת הזו יש מקום לשינוי חקיקה מעמיק בכל הקשור לזכויות חשודים ולהבנה הבסיסית לפיה הודאה איננה תמיד 'מלכת הראיות'".

"הספק הסביר", מוסיפה קימרון, "זועק מכל עבר בעניינינו של זדורוב ובמידה רבה משטרת ישראל, שנקבע בהכרעת הדין שכשלה בעבודת החקירה-צריכה להתנצל בפני הגבי' ראדה".

האם היזכירי המהדהד, המגיע לאחר מספר הרשעות בערכאות השונות, כולל בבית המשפט העליון, יש לו השפעה כלשהי על האופן שבו הציבור הישראלי רואה את השופטים? את מערכת המשפט? **עו"ד חיסל בן שבת** כץ סבורה שכן. "יזכירי זדורוב", כך לדבריה, "מחזק את אמון הציבור בבית המשפט ונותן ביטוי הולם למושג "ספק סביר" שנדמה כי נזנח לאחרונה. טוב יהיה לו יפעלו לשינוי עיקרון ההכרעה הקבוע בסעיף 80 (א) לחוק בתי המשפט וכאשר תהיה דעת מיעוט מזכה יהיה בכך להצביע על ספק באשמת נאשם ולהביא לזיכוי".

עורכת הדין חיסל בן שבת (צילום: באדיבות המצלמת)

"ראשית כל, ליבי-ליבי עם הגב' אילנה ראדה" אומר **עו"ד אמיר ברכה**, המתמחה במשפט הפלילי "אשה שכבר 16 שנה מחכה שיעשה צדק עם ביתה המנוחה, והצדק כך נראה לא בטוח יגיע. פסק הדין הזה עוד ילמד בבתי הספר למשפטים, אך אני יותר ממקווה שהוא יילמד גם בבית הספר לשוטרים, ובהשתלמויות הפרקליטים. משאת ליבי כסנגור וכאורח בישראל שהנוגעים בדבר יקבלו את הביקורת של בית המשפט ויראו בה ביקורת בונה, רק במקרה כזה יכול לצאת תיקון. חקירות צריכות להיעשות בצורה יסודית יותר, מבלי לחתור להודיה, להסתמך יותר על המדע והטכנולוגיה, ופחות על תרגילי חקירה שכשרותם מפוקפקת". "לדידי המערכת צריכה שידוד מערכות" מוסיף ברכה "ופה שעה אחת קודם, רק ככה ישוב אמון הציבור במערכת איפת החוק".

עורך הדין אמיר ברכה (צילום: אמיל מושיאייב)

רבים שואלים מה יעשה כעת זדורוב, בהנחה שהפרקליטות לא תערער על זיכוי. האם ידרוש פיצוי על שנותיו הארוכות בבית הסוהר? האם על המדינה לפצות אותו על הרשלנות שבניהול החקירה או המשפט במידה והיה כזה?

עו"ד תומר בכר, המתמחה בדיני הניזקין, מבהיר כי זו בהחלט הנקודה שתעמוד, במידה ותוגש, תביעת הניזקין. על זדורוב יהיה להוכיח כי אכן המדינה התרשלה וכי בעקבות רשלנותה נגרם לו נזק כלשהו.

"במקרה שלנו", אומר בכר, "על פי הכרעת הדין, נראה שביהמ"ש העביר ביקורת קשה על התנהלות המשטרה והפרקליטות בתיק זדורוב. ראיות שלא נבדקו, עדים שלא נחקרו, בדיקות שלא נעשו וכו', כל אלה, אם היו נעשים כמו שצריך, ייתכן והיו מונעים את הגשת כתב האישום מלכתחילה. כלומר, על פניו נראה שבשאלת הרשלנות של המשטרה והפרקליטות ניתן יהיה להוכיח את דרישות החוק".

עורך הדין תומר בכר (צילום: שרית נבון)

לאחר שיוכיח, אם יוכיח, כי הייתה רשלנות של המדינה בעניינו, יצטרך זדורוב להוכיח עוד קיומו של נזק, רשימת ראשי הנזק במקרים כאלה של תביעות ארוכה וכוללת בין היתר סעיפים כמו שלילת החרות, אובדן השתכרות לעבר, כאב וסבל, הוצאות משפט, עזרת צד ג', פגיעה בשם הטוב ופגיעה בקשר המשפחתי הקרוב עם בן/בת הזוג והילדים.

"בנוסף", מוסיף עו"ד בכר, "במקרים רבים בעקבות השהות בכלא, נגרם לתובע נזק נפשי אשר בא לידי ביטוי אפילו בנכות נפשית לצמיתות". במקרים שכאלה יוכל זדורוב לקבל פיצוי גם על פי אובדן כושר השתכרות לעתיד, הוצאות רפואיות, כאב וסבל מוגבר בהתאם לגובה הנכות שתקבע לו, עזרת צד ג' לעתיד והפסדי פנסיה.

רבים שואלים מה יעשה כעת זדורוב, בהנחה שהפרקליטות לא תערער על זיכוי. האם ידרוש פיצוי על שנותיו הארוכות בבית הסוהר? האם על המדינה לפצות אותו על הרשלנות שבניהול החקירה או המשפט במידה והיה כזה?

בנוסף, בנימוקיים הדין נזקק גם לקבל פיצויים עונשיים בנימוקים נוסג וז, כאשר זוכה שחונדע פעו למשל ברשלנות קשה או ממש בזדון. סכומי הפיצויים שנפסקים בגין סעיף נזק זה בלבד יכולים להגיע למאות אלפי שקלים. "הדוגמא המפורסמת ביותר לתביעה מסוג זה הייתה בתיק של עמוס ברנס ז"ל", מזכיר עו"ד בכר, "מי שישב בכלא באשמת רצח משך שנים רבות, זוכה מאשמה והגיש תביעת נזיקין כנגד המדינה, בה פסקו לו פיצויים בסופו של דבר בסך של כ-5 מיליון שקלים".

אולם התיק הזה של זדורוב, כך לפי הערכתו של עו"ד בכר, הוא אף מורכב יותר. "הוא מורכב", אומר עו"ד בכר, "מבחינת הזמן הרב שישב בכלא וגם מבחינת הפגיעה הקשה יותר בשמו הטוב. מדובר באדם אשר בשל מוערבות התקשורת הרבה בעניינו, אין בית בישראל שלא מכיר אותו. לכן הנזקים שנגרמו לו בשל הפגיעה בשמו הטוב, רבים ומשמעותיים יותר מכל מקרה דומה אחר שנדון בישראל ולכן גם הפיצוי בהתאם, צריך להיות גבוה יותר מזה שנפסק במקרים קודמים".

עו"ד יפעת אלוק, המתמחה בליטיגציה וייצוג בבתי משפט, מסכמת "תיק זדורוב הוא תיק מורכב. לא רק בגלל שמדובר בתיק רצח, אלא בשל האופן בו נמצאו הראיות, מספר העדים שנחקרו וכמות הגרסאות, המערבות התקשורתית ועוד. את האמת העובדתית- מי הרצח?- כנראה לעולם לא נדע באופן מוחלט".

עורכת הדין יפעת אלוק (צילום: רונית לוביצקי)

"רומן זדורוב זוכה מחמת הספק, בדעת רוב" מוסיפה אלוק "את הנימוקים להכרעה בתיק המורכב הזה, שעד היום מעורר מחלוקת ותהיות, יש ללמוד מתוך פסק הדין בן 700 העמודים. האם זהו סוף פסוק בסאגה בת 16 השנים הזאת? כנראה שלא. ימים יגידו. הגשת ערעור מטעם המדינה ואו זדורוב- כוחה בסיכון רב לכל אחד מהצדדים". "תביעה לפיצוי כספי מצידו של זדורוב, כנראה בלתי נמנעת" מעריכה אלוק "אולם דעת המיעוט בהחלט מונעת ממנו לקבל מיליונים רבים שהיה מקבל אם היה מזוכה זכוי מוחלט".

הכתבה באדיבות פורטל המשפט obiter.co.il

הכתבה נכתבה בשיתוף אוביטר